

КОЈЕ ЈЕ ПРАВО ЗНАЧЕЊЕ ШИРКА (МНОГОБОШТВА) И КОЈЕ ВРСТЕ ПОСТОЈЕ?

ما هي حقيقة الشرك، وما هي أقسامه؟

<Српски – Serbian – صربي>

www.islamqa.info

Превод: Љубица Јовановић

Рецензија: Амра Дацић

ترجمة: ليوييتسا يوفانوفيتس

مراجعة: عمرة داتسيتش

Које је право значење ширка¹ (многобоштва) и које врсте постоје?

Питање: Често читам да се за нешто каже да је велики ширк или да је мали ширк. Можете ли да ми објасните разлику између ове две врсте?

Одговор: Хвала припада Аллаху (Богу)!

Једна од највећих обавеза јесте познавање значења ширка (многобоштва), његове опасности и његових врста, како би наш тевхид², и наша вера били исправни. Ми кажемо, а Бог (Аллах) је извор снаге и права упута само долази од Њега:

¹ Ширк у језичком смислу значи *приписивање, изједначавање и упоређивање*. У термилошком смислу ширк представља обожавање неког другог мимо Бога преписујући му оно што је својствено само Богу. Ширк се због тога назива и многобоштвом, и то је највећи грех који води вечно у Пакао и којег Узвишени Бог неће опростити осим ако се човек пре смрти не покаје. Ширк је супротан монотеизму и поништава сва добра дела. Примери ширка су: сматрање да Бог има сина, упућивање молитве неком другом мимо Богу, заветовање у нечије друго име мимо Божијег итд. Особа која чини ширк назива се мушриком.

² Тевхид је арапска реч која у језичком значењу значи *учинити одређену ствар једном*, издвојити је између осталих ствари. У термилошком значењу ова реч представља концепт монотеизама, веровање да је Узвишени Бог Господар, Створитељ, Владар и Онај који управља свим питањима Његових створења, веровање да је Он Узвишени јединствен у Свом Бићу и Својим својствима у чему Му нико не сличи, и веровање да само Он истински заслужује да буде обожаван те да је свако божанство мимо Њега лажно. Смисао живота и обавеза сваког човека јесте остварити тевхид, јер само ко га оствари ући ће у Рај.

Знај - Бог ти се смилвао - да реч ширк у арапском језику значи узимање партнера, тј. сматрање некога партнером некеме. Каже се у арапском: *ешреке бејнехума* (спојио их је заједно) када сматра ту двојицу истог ранга, или *ешреке фи емрихи гајруху* (увео је још некога у своју ствар) када је укључио другу особе у нешто.

У верозакону или исламској терминологији, ширк значи приписивање партнера или ортака Богу у Господарству, у обожавању или у Његовим лепим именима и савршеним својствима.

Ортак значи једнак или сличан. Тако да је Бог забранио приписивање супарника Њему и кори оне који их (супарнике) узимају за богове поред или уз Бога у многим кур'анским одломцима. Узвишени Бог каже (у преводу значења):

Зато не приписујте Аллаху³ ортаке (у обожавању), а ви знате (да само Он заслужује да буде обожаван). (Кур'ан, Ел-Бекаре, 22)

... И измислили Богу ортаке да би заводили (људе) са пута Његовог? Реци: 'Наслађујте се (у свом кратком

---

³ Аллах је арапска реч која означава властито име Једног, Јединог, Истинског Бога који је јединствен у свему и није никакав назив за неког посебног Бога муслимана. Корен овог имена је у речи 'илах' која у арапском језику значи бог или божанство, било оно истинито или лажно. Додавањем одређеног члана 'Ел', добија се реч 'Ел-Илах' која је основа имена 'Аллах' којим се означава Један, Једини, Истински Бог који постоји, Створитељ и Господар свега, Једини Који заслужује да се обожава и Једини Кога Његови робови истински обожавају. Сва божанства мимо њега су лажна. Узвишени Бог у Исламу има мноштво лепих имена, а име Аллах упућује на сва остала Божија лепа имена. Хришћани и Јевреји који говоре арапским језиком исто тако Бога називају Аллах и то име користе у Библији.

животу), **завршићете, сигурно, у ватри!"** (Кур'ан, Ибрахим (Аврам), 30)

Преноси се да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

"Ко год умре сматрајући да Аллах има судруга, ући ће у Ватру (Пакао)." (Бележе Бухарија, бр. 4497; и Муслим, бр. 92)

Врсте ширка:

Текстови Кур'ана⁴ и Суннета⁵ укузују да ширк и приписивање Богу судруга некада човека изводи из Ислама, а некада не изводи. Због тога, учењаци су поделили ширк у две категорије које су назване ширк екбер (велики ширк) и ширк асгар (мали ширк). Следи кратак опис сваке категорије:

1. Велики ширк

⁴ Кур'ан је арапска реч која је изведена из глагола читати. У терминолошком значењу Кур'ан је Божији говор објављен последњем Божијем посланику, Мухаммеду, мир над њим, на арапском језику преко анђела Џибрила (Гаврила), записан је у збиркама, његово читање представља богослужење, а његови изрази и значења су наднаравни. Кур'ан је последња Божија објава целом човечанству.

⁵ Суннет у етимолошком смислу означава, *пут, правац, обичај, традицију и начин*, без обзира био добар или лош. Суннет у терминолошком смислу је све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис. Суннет је, након Кур'ана, други главни извор Ислама. Он је, исто као и Кур'ан објава од Узвишеног Бога, са том разликом да је Кур'ан Божија објава по значењу и речима а суннет Божија објава по значењу а речима од Посланика. Узвишени Бог каже: „*Он (Мухаммед) не говори по хиру своје – то је само Објава која му се обзнањује.*“

Ово значи приписивање нечега Богу што је својствено само Њему, као што је господарство (рубубијет), у обожавању (улихијет) и у Његовим лепим именима и савршеним својствима (ел-есма ве-с-сифат).

Ова врста ширка понекад може да буде очигледна (видљива), као што је ширк оних који обожавају кипове и гробове, или мртвог или одсутног.

Или понекад може да буде скривена, као што су они који се ослањају на друге мимо Бога Јединога, или ширк и неверство лицемера. Ширк лицемера изводи их из Ислама, што значи да никада неће да изађу из Пакла, то је скривени ширк, јер они у спољашности приказују Ислам а у себи крију многобоштво и неверство, па су они многобошци изнутра а не вани (јер само Узвишени Бог зна шта је у чијем срцу).

Велики ширк понекад може да буде у виду убеђења:

Као што је веровање да неко други ствара, да даје живот и смрт, води или управља космосом поред Бога.

Или веровање да има неко други коме мора да се покорава у потпуности мимо Бога, па га следе у његовом прописивању дозвољеног и забрањеног како то он сматра, иако се то супроставља вери Посланика.

Или могу да приписују друге Богу у љубави и поштовању, тако што воле, оно што је створено као што треба Бог да се воли. Ово је врста ширка коју Бог неће да опрсти (ако особа умре а није се претходно покајала), и то је ширк за који Узвишени Бог каже (у преводу значења):

Има људи који су уместо Аллаха партнере прихватили (обожавају их), воле их као што се Аллах воли. (Кур'ан, Ел-Бекара, 165)

Или веровање да имају они који знају невидљиво као што Бог зна. Ово је веома уобичајено код залуталих секти као што су Рафидије (шије), екстремне суфије, и Батиније (езотеричне секте) уопштено. Рафидије верују да њихови имами (предводници) поседују знање невидљивог, а батиније и суфије верују слично за њихове добре људе, и тако даље. Такође је ширк веровање да има неко ко показује милост онако како то доликује само Богу, па је он милостив као Бог и прашта грехе и прелази преко лоших дела својих робова.

Велики ширк понекад може да буде у виду говора:

Као они који моле некога другог мимо Бога, или од њега траже помоћ или заштиту у стварима у којима не може да им помогне или да их зашти осим Узвишени Бог, било да је онај ко се дозива Божији посланик, добри човек, анђеол или цин (дух), или неко друго створење. Ова врста великог ширка изводи починиоца из Ислама.

Или као онај ко се исмејава са вером или поистовећује Бога са Његовим створењима, или каже да има други који ствара, опскрбљује или управља мимо Бога. Све су ово примери великог ширка и упропаштавајући греси који неће да буду опроштени (након смрти ако се човек претходно није показао).

Велики ширк понекад може да буде у виду дела:

Такав је онај који жртвује, клања се или пада ничице нечему другом мимо Бога, или који објављује законе да би заменио Божији закон и учинио то законом по коме људи морају да суде, или онај који потпомаже невернике против муслимана, или друга дела која се супростављају основном значењу вере и одводе починиоца ван окриља Ислама. Молимо Бога да нас сачува тога.

2. Мали ширк

Ово подразумева све што може да одведе у велики ширк, или што је описано у текстовима (Кур'ана и Суннета) али не достиже велики ширк.

Већином се дели на две врсте:

1. Бити емотивно везан за неке поводе за које нема основе (у Божијој вери) и које Бог није дозволио, као што је стављање амајлија, торкизних бројаница итд., верујући да то пружа заштиту или да штити од злих очију. Али Бог то није учинио средставима која имају такву заштиту, било у верозакону или у овосетским законима.

2. Поштовање неких ствари или особа али да то не иде до приписивања господарства томе, као што је заклињање неким или нечим другим мимо Бога, или да се каже: "Да није било Бога и тог и тог", итд.

Учењаци су поставили смернице да би разликовали велики од малог ширка када се ширк спомене у верозаконским текстовима. Ове смернице су следеће:

- Када Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, јасно каже да је неко дело мали ширк, као што је у Муснеду (27742), где се преноси да је рекао: **"Оно за шта се највише бојим за вас је мали ширк."** Они су рекли: **"О Божији Посланиче, шта је мали ширк?"** Он је одговорио: **"Претварање, јер ће Бог рећи на дан када ће људи да буду обрачунавани: 'Идите онима због којих сте се претварали у делима на овом свету, и видите какву ћете награду наћи код њих.'"**

- Када се реч ширк користи у текстовима Кур'ана и Суннета у неодређеном облику (без одређеног члана 'ел'). Тада се већином односи на мали ширк, и има много примера за ово.
- Ако су другови Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, разумели из неког верозаконског текста да се ради о малом а не великом ширку. Без сумње разумевање другова има тежину, јер су они најученији од људи, након Посланика, у погледу Божије вере, и најученији у погледу онога што је хтео Законодавац (Бог).
- Ако је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, протумачио речи ширк (приписивање Богу друга) или куфр⁶ (неверовање) на начин да то указује да је то мали а не велики ширк или куфр. На пример, код Бухарије (1038) и Муслима (74) преноси се од Зејда ибн Халида ел-Цухенија да је рекао: „Посланик, нека је над њим Божији спас и мир, клањао нам је јутарњу молитву на Худејбији, а прошлу ноћ је падала киша. Када је Посланик, нека је над њим Божији спас и мир, завршио окренуо се и рекао: **'Знате ли шта је ваш Господар рекао?'** Они су одговорили: **'Бог и Његов**

⁶ Куфр у језичком смислу значи *прикривање или сакривање нечега*. У термилошком смислу представља неверство, тј. неверовање у Бога и Његовог последњег посланика Мухаммеда, мир над њим, било да је то уз негирање, или без негирања али уз сумњу, или окретање од вере било због љубоморе или охолости, или зато што особа следи прохтеве и страсти које га спречавају да следи упуту. Тако да је куфр (неверство) особина сваког онога који одбије нешто што је Узвишени Бог наредио да се у то верује, након што је тај пропис дошао до њега, било да то одбије срцем без говора, или одбије речима без да у то верује срцем, или обоје; или уради дело које изводи особу из Ислама. Особа која чини куфр назива се кафиром.

Посланик најбоље знају.' Рекао је: **'Овог јутра неки од Мојих робова су осванули као верници у Мене а неки као неверници. Што се тиче оних који су рекли: 'Киша је падала због Божије добротe и Његове милости,' такви су верници у Мене, а неверници у звезде; а што се тиче оних који су рекли: 'Киша је падала због те и те звезде,' такви су неверници у Мене а верници у звезде.'**

Значење неверовања у овом хадису је дошло у другој предаји коју преноси Ебу Хурејре, Бог био задовољан њиме, који каже: **"Посланик, нека је над њим Божији спас и мир, је рекао: 'Знате ли шта је ваш Господар рекао?' 'Ја не пошаљем ниједну благодат Својим робовима а да једна скупина од њих не постану неверници због тога, јер ту благодат припишу звездама.'"** Ово појашњава да ако особа припише падање кише звездама тако што верује да је киша пала због њих - а Бог није учинио звезде узроком падања кише - његово неверовање је вид незахвалности према Божијим благодатима. Али ако особа верује да звезде контролишу свемир и да оне чине да киша пада онда је ово велики ширк.

Мали ширк понекада може да буде у облику спољашњих дела, као што је ношење талисмана, кончића, ланчића и слично, и као и друге речи и дела. Понекад може да буде скривен, као што је мали удео претварања у делу.

Мали ширк понекад може да буде у виду убеђења:

Као што је веровање да нешто може да прибави корист или да отклони штету, а Бог није дао да та ствар буде повод

тога; или да се верује да има нека врста благослова у нечему, а Бог није дао да у томе има благослов.

Мали ширк понекад може да буде у виду речи:

Као када кажу: "Киша нам је дата због те и те звезде," без да се верује да звезде саме по себи могу да дају да киша пада (него да су само оне повод да Бог подари да киша пада оп. пре.); или заклинање неким или нечим мимо Бога, а да се та ствар којом се заклинамо и којој одајемо почасно место не сматра једнаким Богу; или речи: "Како Бог хоће и ти," и тако даље.

Мали ширк понекад може да буде у виду дела:

Као што је ношење амајлија, талисмана или кончића⁷ са сврхом да они спрече или уклоне неку штету, јер свако ко приписује нечему оно што само Богу припада, а Бог томе није дао то било у верозакону или овосетским законима, је придружио (учинио ширк) нешто Богу. То се такође односи на онога ко потиरे по нечему тражећи благослов од тога, а Бог није учинио то извором благослова, као што је љубљење врата џамије, додиривање прагова, тражење лека од њихове прашине, и сличне ствари.

Ово је кратак осврт на поделу ширка на велики и мали. Не можемо да улазимо пуно у детаље у овоме кратком одговору.

Закључак:

Оно што је обавеза муслиману јесте да избегава ширк било да се ради о малом или великом. Највећи грех јесте ширк и то је повреда јединствених права која има само Бог, а то је

⁷ Међутим ако особа сматра да је сами талисман или кончић тај који помаже сам од себе, онда чини велики ширк.

да се само Њему клањамо и покоравамо, без партнера или ортака.

Због тога је Бог одредио да ће мушрици (политесити) да буду вечно у Ватри и рекао нам је да неће да им опрости, и да је њима забранио Рај, као што каже (у преводу значења):

Аллах доиста неће опростити да Му се ширк чини, а опростиће мање грехе од тога (било шта друго) коме Он хоће. А онај ко ширк Аллаху чини, тај чини потвору и грех велики. (Кур'ан, Ен-Ниса' , 48)

Доиста ономе ко Аллаху ширк чини Аллах му је улазак у Рај забранио и боравиште његово је Пакао; и неверницима нема помагача." (Кур'ан, Трпеза, 72)

Обавеза је сваком разумном човеку вернику да се плаши за себе од упадања у ширк, и да тражи од свог Господара да га сачува од тога.

И сачувај мене и синове моје од тога да обожавамо кипове. (Кур'ан, Ибрахим (Аврам), 35)

Неко од добрих претходника је рекао: "Ко онда може да тврди да је сигуран од овога после Аврама?"

Тако да страх од ширка код искреног верника треба да се повећава као и жеља да га његов Господар сачува од тога, и треба да изговара велику дову (молбу) којој је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, подучавао другове када је рекао:

"Ширк код вас ће да буде скривенији од шума мрава који прави док се креће, али ћу да вас подучим нечему, ако то будете радили, и велики и мали ширк ће да буде одстрањен од вас. Реците: 'Боже мој, тражим уточиште код Тебе од тога да Ти нешто придружим свесно,

а тражим Твој опрост за оно чега нисам свестан." (Учењак Албани га је оценио као веродостојан у Сахиу-л-Џами', 3731)

Горе наведено се односи на разлике између великог и малог ширка, дефинишући сваки и појашњавајући њихове врсте.

Велики ширк изводи свога починиоца изван окриља Ислама, па онај ко га уради је изашао из Ислама и постао је отпадник, он је неверник и отпадник.

Мали ширк не изводи свога починиоца ван окриља Ислама, може да га почини муслиман али и даље остаје у Исламу, али онај који то ради је у великој опасности јер је мали ширк од највећих греха.

Ибн Месдуд, Бог био задовољан њиме, је рекао: "**Да се закунем Богом и прекршим, драже ми је него да се закунем нечим мимо Бога истинито.**" Тако да је сматрао да је заклинање нечим другим мимо Бога (што је мали ширк) тежим од тога да се закуне Богом и слаже, а познато је да је лажно заклинање Богом велики грех.

Молимо Аллаха (Бога) да учини наша срца устрајна у Његовој вери све док Га не сретнемо, и тражимо уточиште у Његовој моћи - слављен и узвишен нека је Он - од тога да одемо у заблуду, јер је он Онај који је вечно жив и који не умире, али ће људи и цини умрети. А Аллах (Бог) најбоље зна и Он је најмудрији и Њему се све на крају враћа.

Одговорио: Учењак Мухаммед б. Салих ел-Мунеццид

Извор: <http://islamqa.info/ar/34817>

